

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความต้องการ สภาพ และปัญหาของกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรในห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐโดยจำแนกตาม วุฒิการศึกษา และอายุของบรรณารักษ์ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย
2. วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บรรณารักษ์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 24 แห่งโดยมีจำนวนทั้งหมด 546 คน (สำนักหอสมุดกลาง รวมศูนย์ และวิทยาเขตต่าง ๆ ไม่รวมห้องสมุดคณะและห้องสมุดของมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล)
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บรรณารักษ์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Yamane (1973 อ้างถึงใน บุญใจ ศรีสถิตนรากร, 2547, หน้า 560) กำหนดค่าความคลาดเคลื่อน.05 ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 231 คน ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้

แทนค่าลงในสูตร โดยยอมรับเกิดความคลาดเคลื่อนได้ไม่เกินร้อยละ 5

$$n = \frac{546}{1 + 546 (0.05)^2}$$

$$n = 231$$

หลังจากที่ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างของบรรณารักษ์ โดยแบ่งตามสัดส่วนของแต่ละสถาบัน แล้วนำมาสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ โดยแบ่งตามฝ่ายเป็นงานเทคนิคและงานบริการ หลังจากนั้น จึงสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยวิธีการจับฉลาก เพื่อให้ได้รายชื่อของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถาบัน

สถาบัน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1. ศูนย์วิทยทรัพยากรจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	23	10
2. สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	30	
2.1 ห้องสมุดวิทยาเขตกำแพงแสน	6	
2.2 ห้องสมุดวิทยาเขตศรีราชา	3	
2.3 ห้องสมุดวิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติสกลนคร	9	
รวมสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	48	20
3. สำนักหอสมุดและทรัพยากรการเรียนรู้มหาวิทยาลัยขอนแก่น	26	
3.1 ห้องสมุดวิทยาเขตหนองคาย	2	
รวมสำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยขอนแก่น	28	12
4. สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่	18	8
5. สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณ	7	
5.1 ห้องสมุดวิทยาเขตพัทลุง	4	
รวมสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณ	11	5
6. ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	11	5
7. สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ศูนย์รังสิต	12	
7.1 ห้องสมุดวิทยาเขตท่าพระจันทร์	54	
7.2 ห้องสมุดวิทยาเขตศูนย์ลำปาง	1	
7.3 ห้องสมุดวิทยาเขตศูนย์พัทลุง	1	
รวมสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	68	29

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สถาบัน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
8. สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยนเรศวร	10	
8.1 ห้องสมุดวิทยาเขตพะเยา	6	
8.2 ศูนย์วิทยบริการกรุงเทพมหานคร	1	
รวมสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยนเรศวร	17	7
9. สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา	20	
9.1 ห้องสมุดวิทยาเขตสารสนเทศจันทบุรี	2	
9.2 ห้องสมุดวิทยาเขตสารสนเทศสระแก้ว	1	
รวมสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา	23	10
10. สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยมหาสารคาม	18	8
11. หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล	37	
11.1 ห้องสมุดวิทยาเขตราชวิถี	1	
11.2 ห้องสมุดวิทยาเขตพญาไท	1	
11.3 ห้องสมุดวิทยาเขตบางกอกน้อย	1	
รวมหอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล	40	17
12. สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้	4	
12.1 ห้องสมุดวิทยาเขตแพร่	1	
12.2 ห้องสมุดวิทยาเขตชุมพร	1	
รวมสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้	6	2
13. ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	8	3
14. สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยรามคำแหง	19	
14.1 ห้องสมุดวิทยาเขตบางนา	4	
รวมสำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยรามคำแหง	23	10
15. ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษามหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	10	4

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สถาบัน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
16. หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร	8	
16.1 หอสมุดวิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี	3	
รวมสำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศิลปากร	11	4
17. สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	24	
17.1 ห้องสมุดวิทยาเขตองครักษ์	4	
รวมสำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	28	12
18. สำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทรมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	14	
18.1 ห้องสมุดวิทยาเขตตรัง	2	
18.2 ห้องสมุด JFK วิทยาเขตปัตตานี	8	
18.3 ห้องสมุดวิทยาเขตภูเก็ต	3	
18.4 หอบรรณสารสนเทศ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี	3	
รวมสำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทรมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	30	13

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สถาบัน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
19 สำนักบรรณสารสนเทศ	33	
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช		
19.1 ห้องสมุดศูนย์นครศรีธรรมราช	2	
19.2 ห้องสมุดศูนย์เพชรบุรี	2	
19.3 ห้องสมุดศูนย์นครสวรรค์	2	
19.4 ห้องสมุดศูนย์สุโขทัย	2	
19.5 ห้องสมุดศูนย์อุตรธานี	2	
19.6 ห้องสมุดศูนย์อุบลราชธานี	2	
19.7 ห้องสมุดศูนย์ลำปาง	2	
19.8 ห้องสมุดศูนย์จันทบุรี	2	
19.9 ห้องสมุดศูนย์ยะลา	2	
19.10 ห้องสมุดศูนย์นครนายก	2	
รวมสำนักบรรณสารสนเทศ	53	22
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช		
20. หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	10	4
21. สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี	14	
21.1 ห้องสมุดวิทยาเขตบางขุนเทียน	2	
รวมสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี	16	7
22. สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี พระจอมเกล้าพระนครเหนือ	20	
22.1 ห้องสมุดวิทยาเขตปทุมธานี	3	
รวมสำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอม เกล้าพระนครเหนือ	23	10

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สถาบัน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
23. สำนักหอสมุดกลางสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง	11	
23.1 ห้องสมุดวิทยาเขตชุมพร	2	
รวมสำนักหอสมุดกลางสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง	13	5
24. สำนักบรรณสารการพัฒนาสถาบันบัณฑิตพัฒน บริหารศาสตร์ (นิด้า)	10	4
จำนวนทั้งหมดของประชากรของมหาวิทยาลัยของรัฐ 24 แห่ง (ห้องสมุดกลาง รวมศูนย์ และวิทยาเขตต่าง ๆ)	546	231

ข้อมูล ณ วันที่ 2 ตุลาคม พ.ศ. 2552

วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา
ทรัพยากรบุคคลของบรรณารักษ์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ
2. ดำเนินการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญเพื่อ
ตรวจแก้ไขและหาข้อบกพร่องของแบบสอบถาม เพื่อให้มีความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหา
โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรง 3 คน ดังนี้ (รายละเอียด
ในภาคผนวก)

3.1 อาจารย์ทิพภา ปลีหะจินดา อาจารย์ประจำภาควิชาสารสนเทศศึกษา
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

3.2 อาจารย์วันทนา กิตติศรีวรพันธุ์ หัวหน้าฝ่ายพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา

3.3 อาจารย์นัยิกา เด็ดขุนทด หัวหน้ากลุ่มภารกิจส่งเสริมการเรียนรู้
สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยใช้วิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้สูตรในการคำนวณของพวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2535, หน้า 124) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้อง
$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน
N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ทั้งนี้ใช้เกณฑ์การหาค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อคำถามดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้จากการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามของการวิจัยในครั้งนี้ ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.66-1.00 ผู้วิจัยเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป โดยนำแบบสอบถามมาปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและนำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -Coefficient Alpha) ของครอนบาค (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, หน้า 125) วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคำนวณสำเร็จซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟารวมทั้งฉบับเท่ากับ .96 จากนั้นส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างจริง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม 1 ชุด สำหรับบรรณารักษ์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ เป็นผู้ตอบแบบสอบถามโดยแบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา งานที่รับผิดชอบ ระยะเวลาในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับ สภาพการพัฒนาคณาจารย์ตำแหน่งบรรณารักษ์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choices)

ตอนที่ 3 ความต้องการในการพัฒนาคณาจารย์ตำแหน่งบรรณารักษ์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งประกอบด้วย ด้านประเภทและด้านเนื้อหา ดังนี้

ด้านประเภทประกอบด้วย

1. การฝึกอบรม
2. การประชุม/ สัมมนา
3. การศึกษาดูงาน
4. การศึกษาต่อ
5. การพัฒนาบุคลากรโดยกระบวนการปฏิบัติงาน

6. การพัฒนาตนเอง

ด้านเนื้อหาประกอบด้วย

1. ด้านบริหารจัดการห้องสมุด
2. ด้านการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ
3. ด้านวิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการ
4. ด้านการจัดทำบรรณนิเวศ
5. ด้านการจัดทำสาระสังเขป
6. ด้านการบริการสารสนเทศ
7. ด้านการประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศ/ เทคโนโลยีห้องสมุด
8. ด้านการวิจัย/ การศึกษาผู้ใช้บริการ/ สถิติทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

ศาสตร์

9. ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์
10. ด้านความรู้ทักษะทางภาษาอังกฤษ
11. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

ตอนที่ 4 ปัญหาการพัฒนาบุคลากรตำแหน่งบรรณารักษ์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรตำแหน่งบรรณารักษ์

ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากบรรณารักษ์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ

จำนวน 24 แห่ง

2. หลังจากได้รับหนังสืออนุญาตจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามพร้อมด้วยหนังสือขอความร่วมมือไปยังบรรณารักษ์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ 24 แห่ง ทางไปรษณีย์ โดยแนบซองเปล่าพร้อมติดแสตมป์เจ้าหน้าที่ของถึงผู้วิจัย กำหนดเก็บแบบสอบถาม และทวงถาม ภายใน 1 เดือน (1-28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554)

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและสภาพการพัฒนามูลสารตำแหน่งบรรณารักษ์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ

2. ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการและปัญหาในการพัฒนามูลสารตำแหน่งบรรณารักษ์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยกำหนดค่าดังนี้

5 หมายถึง มีความต้องการ/ มีปัญหาในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความต้องการ/ มีปัญหาในระดับมาก

3 หมายถึง มีความต้องการ/ มีปัญหาในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความต้องการ/ มีปัญหาในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความต้องการ/ มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

โดยมีเกณฑ์ในการแปลผลคะแนน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 มีความต้องการ/ มีปัญหาในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 มีความต้องการ/ มีปัญหาในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 มีความต้องการ/ มีปัญหาในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 มีความต้องการ/ มีปัญหาในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 มีความต้องการ/ มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบความต้องการและปัญหาของกิจกรรมการพัฒนามูลสารตำแหน่งบรรณารักษ์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ จำแนกตามวุฒิการศึกษา ใช้การทดสอบค่าที (t-Test) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

4. เปรียบเทียบความต้องการและปัญหาของกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรตำแหน่ง
บรรณารักษ์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ จำแนกตามอายุ โดยทดสอบความแปรปรวนทางเดียว
(One-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างในรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)
สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ กำหนดไว้ที่ระดับ .05

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University